

יום כיפור (2)

ערב יום כיפורים, אולם רבי חנינא לא התפייס. וכותב **השפת אמת**, שאף שרב לא היה חייב לחזור, ואם כן לא היתה לרבי חנינא סיבה להקפיד, בכל זאת היות ולאחרים חזר, היה בכך בזיון ולכן הקפיד עליו. אולם בתירוץ שני כותב השפת אמת: אי נמי, אף שלא היה בדין מה שהקפיד, אזיל רב לפייסו, כי ביום הכיפורים איכא קפידא שיתפייס אדם עם חבירו, ואין נפקותא אם הצדק עמו במה שמקפיד עליו או לא, מכל מקום צריכין להתפייס.

כמוצא שלל רב "ימי נוראים"

על האדם לעשות מה שנצטווה ותו לא !

ביום כיפור קוראים פרשת אחרי מות שני בני אהרן. לימוד נפלא למדים אנו מהפרשה זו. מה היתה חטאם של נדב ואביהוא, כתוב בפסוק: **"ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא אש מחתתו ויתנו בהן אש וישמו עליה קטורת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם, ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה' "** (ויקרא י, א-ב). כתוב בתורת כהנים: כיון שראו בני אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל, אמר לו נדב ואביהוא, וכי יש לך אדם שמבשל תבשיל בלא אש, מיד נטלו אש זרה ונכנסו לבית קודש הקודשים.

הקשה **החפץ חיים**, הלא שאלו אחד לשני, וכי יש לך אדם שמבשל תבשיל בלא אש, ומטרתם היתה לגרום שתבוא אש ותאכל את העולה והחלבים על המזבח החיצון, מדוע אם כן נכנסו לקודש הקודשים להקטיר קטורת אשר לא צויה ה'?

אלא ביאר, נדב ואביהו חשבו שעל ידי שיכניסו קטורת לפני ולפנים כדרך שעושה הכהן גדול ביום הכיפורים, ימשיכו רצון מאת ה' להשרות השכינה בישראל ולהוריד אש מן השמים, והתחכמו בהמצאה חדשה להשראת השכינה אשר לא נצטוו על זה. וזהו שאמר הכתוב **"אשר לא ציווה אותם"**, ומשה רבינו אמר **"זה הדבר אשר ציווה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' "**, ואין צריכים לעצה אחרת.

לקח נפלא למדנו מכאן, מיתת נדב ואביהוא, הגדולים ממה ואהרן, היתה על שהתחכמו לעשות המצאות חדשות אשר לא צויה ה'. **על האדם לעשות מה שנצטווה ותו לא !**

אוצרות התורה "יום כיפור"

הגמרא אומרת (יומא פא:): ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש, יכול יתחיל ויתענה בתשעה, תלומד לומר בערב, אי בערב יכול משתחשך תלמוד לומר בתשעה, הא כיצד? מתחיל ומתענה מבעוד יום? מכאן שמוסיפין מחול על הקודש. ובמסכת ביצה (ל.) אמרו: תוספת יום שמוסיפין ביום הכיפורים, דאורייתא הוא. מדוע נקבע דין מיוחד של תוספת יום הכיפורים, שיש להוסיף מחול על הקודש, להתחיל את התענית מבעוד יום? אומר **החתם סופר**: טמא מת צריך טבילה במקוה טהרה, אך לפני שנכנס הוא למקוה כדי להיטהר, בא הטהור ומזה עליו מים טהורים. יום הכיפורים הוא יום של **"מקוה ישראל"**. כל ישראל נכנסים לתוכו לטבול, ולטהר את עצמם מטומאת העבירות וזוהמתן, אך לפני שנכנסים לתוך עיצומו של יום הקב"ה זורק עליהם מים טהורים תחילה. וזו מהותה של אותה תוספת יום הכיפורים, שלפני מועד גזר הדין והמשפט מערה הקב"ה על ישראל רוח של טהרה ממרומים, ועל ידי כך יכולים ישראל לשוב בתשובה שלימה ביום הכיפורים, ולהינצל מגזר הדין שריחף מעל ראשם.

וזהו שאמר **רבי עקיבא** (יומא ח, ט): **"אשריכם ישראל לפני מי אתם מיטהרין"**, דהיינו שאתם אומרים **"לפני ה' טההרו"**, שכביכול אתם המתחילים בטהרה, הלא **"מי מטהר אתכם, אביכם שבשמים"**, שהקב"ה המתחיל בטהרתכם, בהזותו עליכם מים טהורים, בטרם כניסתכם לתוך **"מקוה ישראל"**, של יום הכיפורים עצמו. ולפי זה מדוקדק מאוד מה שהביא רבי עקיבא בדרשתו שני פסוקים שונים: האחד, **"וזרקתי עליכם מים טהורים"**, שהוא כנגד הקב"ה המערה על ישראל רוח טהרה ממרום. השני **"מקוה ישראל"**, שהוא כנגד פעולתן של ישראל המטהרים עצמם ביום הכיפורים. ומכל מקום כאמור, בלי ההזאה שקדמה לטבילה, לא היו ישראל יכולים להביא עצמם לידי טהרה.

ומתוך האור "ימים נוראים יום כיפור"

בערב יום כיפור יש לפייס גם את מי שכועס שלא בצדק

חידוש נפלא כתב **השפת אמת**: גם מי שכועס עליו שלא בצדק, חובה לפייסו בערב יום הכיפורים. בגמרא (יומא פז:): מסופר על רב שהיה קורא פרשה מן הנביאים או מן הכתובים לפני רבי, נכנס רבי חייא ורצה לקרוא עמו, ולכן חזר רב לתחילת הפרשה, לאחר מכן נכנס בר קפרא, ושוב חזר רב לתחילת הפרשה. ואז נכנס רבי חנינא ברבי חמא, אמר רב: וכי פעמים רבות כל כך אחזור מתחילה? לא חזר, הקפיד רבי חנינא על רב. ומספרת הגמרא שרב הלך אליו לפייסו בשלושה עשר

היום יפנה השמש יבא ויפנה נבואה שעריך

בספר "נחלי בינה" הביא בשם ה"ישמח משה" משל נפלא על מהות תפילת נעילה. מושל עיר אחד, חנון רב חסד, הוזקק לצאת מעירו אל מעבר לים, ומינה לעצמו ממלא מקום אשר ימשול בעיר בהעדרו.

תקופה קצרה אחת נסיעת המושל, התברר לבני העיר לחרדתם כי המושל הזמני הוא אדם אכזר בעל אופי מושחת, הוא העלה את סכום המיסים לגבהים, התעלל בתושבים ודרש מהם לבצע עבודות שונות למענו.

והנה יום אחד הגיע מברק מאת המושל: הוא עומד לחזור אל העיר לביקור חטוף של יום אחד. התושבים האומללים הריחו ריח של תקוה, כעת הם יוכלו לגלות לו מה מעולל להם ממלא המקום, ולבטח יחליפו באחר. אך דא עקא. אותו ממלא מקום לא היה טיפש, והבין בדיוק מה עומד להתרחש. כדי למנוע כל מיפגש בין תושבי העיר למושל, ציוה על כל תושבי עיר לצאת אל השדות המקיפים אותה, על מנת לחפור שוחות ולבנות ביצורים. העבודה הקשה נמשכה מספר ימים, ובהם עמדה העיר שוממה מיושב, כשסוף סוף נסתיימו העבודות, חזרו בני העיר בשיירה אל בתיהם, והנה, שוד ושבר, מרחוק נשמע תרועת חצוצרות וצהלות סוסים. ביקרו המיוחל של המושל הסתיים, וכיכרתו החלה לעשות את דרכה אל מחוץ לעיר. בהחלטה של רגע, נמנו וגמרו כולם שאין לאפשר לכרכרה לצאת מן העיר. במסירות נפש נשכבו על הקרקע לפני שערי הברזל של העיר, ולא הניחו לסוסים לעבור. העגלון עצר בעל כרחו, ואך נראו פניו של המושל בחלון, החלו לזעוק: הצילנו! אל תניח אותנו שוב עם אותו בן בליעל! הנמשל: במשך כל השנה אנו מתענים תחת יד של היצר הרע, הממרר את חיינו בנסיונות קשים, על עשרה ימי תשובה נאמר: "דרשו ה' בהימצאו קראוהו בהיותו קרוב". בימים אלו ניתנת לנו אפשרות לפנות אל ה' ולבקש על נפשנו, אולם דוקא אז מכביד עלינו היצר את עולו, כדי שהימים יעברו ללא שנספיק לעשות בהם תשובה. כך חולפים להם עשרה ימים עד שאנו מגלים לחרדתנו כי הביקור עומד לסתיים, השמש מתחילה לשקוע, על כן אנו פורצים בתפילת נעילה בבכי וצעקות, ומתחננים לפני הקב"ה שלא ישאיר אותנו שנה נוספת תחת שילטונו של היצר, אלא יעזרנו לצאת מתחת ידי ולהיות עבדי ה'.

ומתוך האור "ימים נוראים יום כיפור"

הלכה: מצוה להרבות באכילה ושתייה בערב ביום כיפור. וכן דרשו חז"ל (ברכות ח:; ר"ה ט:): ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב. וכי בתשעה לחודש מתענים והלא בעשירי מתענים, אלא לומר שכל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי

ועשירי. ועיקר מצות האכילה ושתייה היא ביום של ערב יום כיפור. אף הנשים חייבות במצות אכילה ושתייה בערב יום כיפור. לכתחילה צריך לקבוע בערב יום כיפור לפחות סעודה אחת על הפת, לקיים בזה מצות אכילה בערב יום כיפור. ויש לאדם למעט קצת מלימודו כדי שירבה באכילה ושתייה. וכן ימעט ממלאכתו בכדי שירבה באכילה ושתייה. והעושה מלאכה בערב יום כיפורים אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה.

חזון עובדיה "ימים נוראים"

פתגם: ימים הם ימי הנוער, אך חולפים הם כחלום זוהר

ספר "שמחה"

חקירה: חצי שיעור לדעות שאסור מן התורה

שלושה צדדים: איסורו משום שחוששים שיצטרף לשיעור שלם. או משום שראוי להצטרף (בכח), או שכיון שבשיעור שלם יש איסור מוכח שגם בחצי שיעור יש איסור. (קובץ שיעורים ב"ב שסו. המידות לחקר ההלכה יח-ס: מדין בכח או ראייה)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: נזם זהב באף חזיר שאל פעם שר אחד את רבינו: אתם היהודים נחשבים לפקחים ואם כן מה ראיתם לבחור בדת שלכם. אשר חוקיה אינם מתקבלים על הדעת? הנה לדוגמא תרנגולת שאוכלת חמאה כשירה לשחיטה ולאכילה. ואילו אם תבשלו השר תרנגולת בסיר, ויפול לתוכו חתיכת חמאה קטנה, מיד תשליכו את התבשיל אל האשפה! מה ההגיון בזה? חייך רבינו וענה לעומתו: ומדוע תתמה, והלא אף אתם נוהגים כך: חזיר אשר באשפתות ינבור כל היום, יעלה הוא על שולחנות מלכים, ואילו כאשר הוא יתבשל בסיר ויפול לתוכו חתיכת אשפה, הוא מיד ימאס בעיניכם!

"חכמת יהונתן" מאת רבי יהונתן אייבשיץ

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, ג'ילברט יפה בת מרים. לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, לעילוי נשמת שלמה בן משה, דניאל בן רחל, עמנואל בן ארנסט אברהם.

